

1979). Samostalno izlagao u Stubičkim Toplicama, Krapini, Donjoj Stubici, Zagrebu, Bernu, Londonu, Tübingenu i Balingenu.

LIT.: J. Depolo, Smireni svijet Zorislava Drempetića-Hrčića (katalog), Krapina 1979. — M. Šolman, Zorislav Drempetić Hrčić, Zagreb 1989. Ž. Sa.

DRENOVAC, selo kraj Slavonskog Broda. Nalazište ranosrednjovj. nekropole na redove iz prve pol. IX. st., gdje su otkriveni skeletni grobovi (32), oružje (konjanička oprema, mačevi), nakit i keramika. U Drenovcu se oko 1230. spominje kraljevska utvrda *castrum (regis) de Posoga Dornoch vocatum iuxta fluvium Orioa*. Gotička crkva Sv. Dimitrija bila je još 1660. župna crkva. Uz jednobrodnu crkvu s poligonolnim svetištem izgrađen je gotički zvonik, a pred njim trijem. Povrh svetišta je obrambeni toranj sa strijelnicama. Na trijumfalnom luku su lisnati kapiteli, a u svetištu trodijelna svećenička klupa. Na crkv. zidovima mnoštvo je petroglifa.

LIT.: G. Szabo, SG, str. 124. — Lj. Karaman, Glose nekim pitanjima slavonske arheologije, VJAH, 1952. — A. Horvat, Obilazak spomenika kulture na području kotara Slavonski Brod, Vijesti MK, 1954, 4. — K. Vinski-Gasparini i S. Ercegović, Ranosrednjovjekovno groblje u Brodskom Drenovcu, VJAM, 1958. — Z. Horvat i I. Mirnik, Graditeljstvo srednjeg vijeka u Požeškoj kotlini, Požega 1277–1977, Slavonska Požega 1977, str. 135–136. — D. Vukičević-Samardžija, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji Zagreb 1986. K. V. G. i A. Ht.

DRENOV KLANAC, naselje kraj Otočca u Lici, s japodskom nekropolom, gdje su u zemljanim rakama, ograđenim kamenjem, nađeni skeletni grobovi starijeg i mlađega željeznog doba. U ženskim grobovima bilo je mnogo nakita od bronce, jantara, stakla, a u muškima ukrasnih igala i nožića od željeza. Osobito se ističe primjerak brončanog oglavlja s resama i ures za prsa (pektoral) rijetkog oblika. — U XVII. st. tu je Petar Zrinski podignuo kulu *Šimšanovku* koja ima tlocrt u obliku prstena nejednake debljine. Danas u ruševinama.

R. D. B. i A. Ht.

DRENSKI, Vatroslav, kipar (Pregrada, 24. VII. 1877 — Zagreb, 25. VIII. 1924). Završio je Obrtnu školu u Zagrebu i Akademiju u Münchenu. Klesao je kipove i ukraše na zgradama, sudjelovao u restauriranju katedrale i crkve Sv. Marije u Zagrebu. Za vrijeme I. svj. r. isklesao je memorijalni spomenik u obliku ležećeg lava kraj Dobrovice u Bukovini (1916). Prilikom prijenosa kostiju Zrinskoga i Frankopana u Zagreb (1918) izradio je na grobnici u Wiener-Neustadtu njihove portrete u bronci. Bio je voditelj kiparsko-klesarskog odjela Obrtne škole u Zagrebu do 1922. Isklesao je glavu M. Gupca na Radićevu trgu u Zagrebu 1923. Radio nadgrobne spomenike u kamenu i bronci.

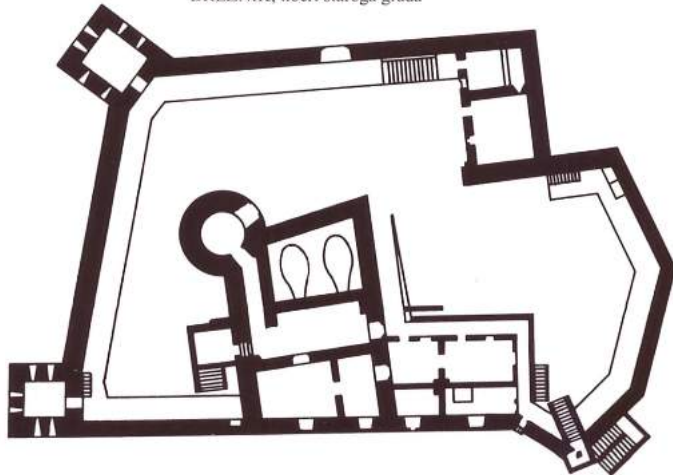
P. C.

DREŽI, Franjo, slikar (Ravna Gora, oko 1818 — Osijek, 1. II. 1867). Učio slikarstvo na Akademiji u Beču od 1840. Oko 1845/46. dolazi u Osijek gdje slika pejzaže i portrete. Bavio se restauriranjem slika. God. 1856. stupa u gradsku službu. Poznata su mu djela *Dolazak biskupa Strossmayera u Osijek 26. IX. 1850.* i *Odrubljena glava Ivana Krstitelja* (Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku).

LIT.: J. Bösendorfer, Počeci umjetnosti u Osijeku, Osijek 1935. — B. Kelemen, Novi podaci o nekim našim slikarima XIX. stoljeća, Republika 1964, 12. — O. Švajcer, Pregled likovne umjetnosti u Osijeku u 19. stoljeću, Osječki zbornik, 1977, 16. — Isti, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988. O. Šr.

DREŽNIK, selo J od Slunja. U tzv. *Gajinoj pećini* na Korani otkrivena je 1853. ostava predmeta (nakit i oruđe) iz kasnoga brončanoga doba (←VIII. st.). — Nad kanjonom Korane stoje ruševine burga koji se spominje 1278.

DREŽNIK, tlocrt staroga grada

Z. DREMPETIĆ-HRČIĆ, *Pred kućom*

Četvorokutna je tlocrta s cilindričnom kulom, opasan zidinama i vanjskim kulama. Držali su ga Nelipići, Gisingi, Babonići, Frankopani i Turci (1592–1788).

DRINKOVIĆ, Slavomir, kipar i oblikovatelj (Jelsa, 23. I. 1951). Diplomirao 1977. na Akademiji u Zagrebu (V. Michieli). Bio suradnik Majstorske radionice A. Augustinčića i I. Sabolića 1977–79. Radi skulpture krajnje pojednostavljenih oblika, napetih odnosa i površina, najčešće u tradicionalnim materijalima i njihovim kombinacijama (*Klin i osam čeličnih listova*, 1983; *Drvo u kamenu*, 1984; *Kopljje Sv. Jurja*, 1990). Izvodi i skulpture u javnim prostorima (Split, 1988, Zagreb, 1992); surađuje s N. Fabijanićem na realizaciji cjelovitih plastičko-arhitektonskih ambijenata (*Ban Café* u Zagrebu). Samostalno izlagao u Zagrebu (1980, 1982, 1984, 1989), Beogradu (1988) i Ljubljani (1989).

LIT.: Z. Maković, Slavomir Drinković (katalog), Zagreb 1980. — D. Matičević, Slavomir Drinković (katalog), Zagreb 1984. — V. Kusik, Schubert-Drinković, Pluralizam i nove pojedinačnosti, Zagreb 1988. — Z. Maković, Ban-Café, Piranesi (Ljubljana), 1992, 2. Ž. Ké.

DRIVENIK, selo u Vinodolu. Na vrhu brjega su ruševine utvrđenoga grada Drivenika. Grad je podignut na četvorokutnoj osnovi, a na uglovima ima cilindrične kule. Od 1225. je u posjedu Frankopana, a 1576–1671. Zrinskih. Pod gradom je stara crkva Sv. Stjepana, s bačvastom presvođenim brodom i starijim gotičkim, šiljasto presvođenim svetištem. Crkvi su pripadali kasnogotička drvena polikromirana skulptura *Oplakivanje Kristovo* te lijepi barokni »zlatni oltar«, danas u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Župna crkva Sv. Dujma, izvorno srednjovj. građevina, proširena je i pregrađena 1821. U kapeli na groblju nalaze se rustične barokne freske iz XVIII. st. U naselju je 1970. podignut spomenik Juliju Kloviću (djelo Z. Cara).

LIT.: G. Szabo, SG, str. 183. — E. Laszowski, Gorski Kotar i Vinodol, Zagreb 1923, str. 179–191. — A. Schneider, Popisivanje, 1935, 47, str. 173. — R. Matejčić, Spomenici kulture na području općine Crikvenica, Peristil, Zagreb 1991, 34. — I. Fisković, Gotičko kiparstvo u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1991. B. F.

DRLJANOVAC, selo kraj Nove Rače nedaleko od Bjelovara. U selu i njegovoj okolici nalazi se više prapov. i ant. lokaliteta. Istraživan je dio naselja s kraja eneolitika i početka brončanoga doba (Retz-Gajary i vinkovačka kultura) te nekoliko paljevinskih grobova brončanodobne vinkovačke kulture. Na više položaja otkriveni su tragovi neolitičkoga naselja i keramike korenovske kulture, a u šumi pokraj sela i rimskodobni grobni humci (tumuli).

LIT.: A. Durman, Prilog stratificiranju Kevdere-Hrnjevac tipa Retz-Gajarske kulture, Opuscula archaeologica, VII, Zagreb 1982. — N. Majnarić-Pandžić, Urnengrab der Vinkovci Kultur aus Drljanovac, Archaeologia Iugoslavia (Beograd), 1980–81, 20–21. — T. Težak-Gregl, Kultura linearnotrakaste keramike u središnjoj Hrvatskoj, Zagreb 1993. T. T. G.

DRNIŠ, gradić u Dalmatinskoj zagori. Najstariji su ostaci iz starohrv. razdoblja (nekropola Fenčevina). Iz 1494. potječe prvi spomen današnjega imena (*sub Darniš*), koji dokazuje da je u sr. vijeku postojao grad (tvrđava) i predgrađe (varoš). U razdoblju tur. vladavine podignute su brojne građevine koje prikazuje Coronellijev crtež (poligonalna tvrđava, velika džamija). Mletački je general Foscolo razorio 1648. znatan dio grada. Iz mlet. razdoblja potječu dva Justerova crteža (1708), koja prikazuju tvrđavu s peterokutnim bastionima i mnogim visokim građevinama, od kojih

zaobljena kula i minaret još uvijek postoje, dok je velika džamija barokizacijom pretvorena u crkvu Sv. Ante. U javnim prostorima su djela I. Meštrovića (*Vrelo života*, *Orač*, *Majka rodilja*), koji je pokopan u obližnjem mauzoleju u Otavicama. Muzej drniške krajine sadrži građu i dokumente s toga područja i neke Meštrovićeve odljeve. — D. je teško oštećen u agresiji na Hrvatsku 1991.

LIT.: S. Traljić, Drniš šesnaestog i sedamnaestog st., Radovi HIJZ, 1972. — T. Marasović, Urbanistički plan Drniša, u knjizi: Graditeljsko i kulturno nasljeđe, Split 1978. — Cultural Heritage of Croatia in the war 1991–92, Zagreb 1993. T. Mar.

DRNJE, selo *SI* od Koprivnice. Prostrana jednobrodna klasicistička župna crkva Rođenja Marijina, podignuta 1845. umjesto starije drvene crkve Sv. Jurja; u crkvi se nalaze slika Sv. Jurja, rad Eduarda Engertha (Beč, 1846) i rokoko kaleži. Pred crkvom klasicistička kalvarija, a podalje križ (1795). U nedaleku *Botovu* poklonac s kamenim kipom Ivana Nepomuka i kasno-baroknim reljefima.

DROPKOVEC, selo *SZ* od Križevaca. Barokna kapela Sv. Franje Ksavera (1769–71) spada među vrlo rijetke crkve centralnoga tipa s lađom kružnoga tlocrta, koja je presvođena kupolom s osmerokutnom lanternom. Ispred ulaza podignut je 1832. zvonik. Gl. oltar ima oblik monstrance, bočni oltari su rad I. J. Altenbacha.

LIT.: J. Buturac, Povijest Gornje Rijeke i okolice, Čakovec 1979, str. 78–80. — D. Baričević, Varaždinski kipar Ivan Jakob Altenbach, Peristil, 1982, 25. — UTH—Križevci. R.

DROPULIĆ, Duško, arhitekt (Dubrovnik, 19. VI. 1942). Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1967. Autor je poslovnih, školskih i javnih zgrada u Čakovcu: projektnoga biroa građevnoga poduzeća »Međimurje« (1977), upravne zgrade policije (1980), građevinskoga školskoga centra, đačkoga doma i sportske dvorane (1981, s R. Kernom), dječjega vrtića i jaslica (1984, s Marinom Matulović-Dropulić), te stambeno-poslovne zgrade u Ilici 157 (1988) u Zagrebu. U Majstorskoj radionici D. Galića izradio je studiju prenosivih jedinica TIBO za Brodgradsko jezero »3. maj« u Rijeci (1977, s B. Budisavljevićem i R. Miličevićem) a za građevni kombinat »Međimurje« razradio je sustav niske stambene izgradnje (1980, sa suradnicima). Sudjelovao je na natječajima za Središnji trg (1980, I. nagrada, s T. Ostojom) i kulturno-trgovački centar (1981, II. nagrada) u Čakovcu te za zgrade u Ilici 109–111 u Zagrebu (1989, II. nagrada, s B. Budisavljevićem). J. M. M.

DRUSANY, Ivan, slikar (Zagreb, 17. IV. 1869 – 21. X. 1937). Završio je Obrtnu školu (1907) i pohađao Akademiju u Zagrebu (1911). Slikao dekoracije u crkvama (Sesvete, Krašić, Đakovo, Zagreb) i figuralne kompozicije s folklornim motivima. Imao veliku numizmatičku zbirku.

DRUŠKOVIĆ, Dinko, slikar u Dubrovniku (XIV. st.). Brat slikara N. Druškovića. Imao je radionicu u očevoj kući, u koju je 1392. za učenika primio Ratka, sina Radana Pribojevića. Bavio se bojadisanjem soba i salona dubrovačke vlastele, a 1398. oslikao je prostorije u kući Marina Gundulića. LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963.

DRUŠKOVIĆ, Nikša, slikar u Dubrovniku (XIV. st.). God. 1391–92. radi u radionici štitara Francesca iz Bologne, koji je bio u službi Dubrovačke Republike. Slikar salona dubrovačke vlastele, te škrinja, zavjesa i pokrivača. God. 1399. obvezao se Milutinu Pribojeviću da će mu oslikati dvije stotine stropnih letava.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963.

DRUŠKOVIĆ, Stojko, slikar u Dubrovniku (XIV/XV. st.). Stupio je 1389. u službu Dubrovačke Republike. God. 1390. dobiva kuću i dućan uz obvezu da drži u službi jednog majstora štitara i škrinjara. God. 1397. obvezao se da će oslikati drvenu nebnicu nad krevetom Milutinu Pribojeviću. Posljednji put se spominje 1426.

LIT.: J. Tadić, Građa. — V. Đurić, Dubrovačka slikarska škola, Beograd 1963, str. 21–23.

DRUŠTVA, UMJETNIČKA, udruge umjetnika osnovane radi ostvarivanja određenih umjetničkih, ekonomskih i promidžbenih ciljeva. Kao strukovne organizacije lik. umjetnika pojavljuju se u eur. zemljama krajem prve, češće u drugoj pol. XIX. st.; imaju svoje statute ili pravila a osim lik. umjetnika okupljaju i prijatelje umjetnosti. Uz zaštitu staleških interesa svojih članova, gl. su zadaci umjetničkoga društva širenje zanimanja za umjetnost te organiziranje i usmjeravanje lik. života. Krajem XIX. st. u više eur. gradova (München, 1892; Beč, 1897; Zagreb 1897; Berlin, 1899) mlađi umjetnici povezani zajedničkim umj. načelima, nakon secesije od

matičnih, službeno priznatih strukovnih društava, osnivaju posebna umj. društva ističući umjetničku osobnost i novu umjetnost slobodnu od akademizma. Od poč. XX. st. lik. se umjetnici češće okupljaju izvan matičnih umj. društava i to na osnovi određenoga umj. programa ili pak sličnih lik. uvjerenja i zajedničkih izložbi. Takve skupine umjetnika najčešće se nazivaju *umjetničkim grupama*.

Prvo hrv. umjetničko društvo osn. je 1868. u Zagrebu pod nazivom *Društvo umjetnosti* (DU), a počelo je radom 1879. i otada do danas djeluje neprekidno kao matično društvo hrv. likovnih umjetnika (1883–95. pod nazivom Društvo za umjetnost i umjetni obrt, do 1905. ponovno DU, potom Hrvatsko društvo umjetnosti, oko 1929. Hrvatsko društvo umjetnosti Strossmayer). U početku su članovi društva prijatelji umjetnosti različitih zanimanja (kult. i javni djelatnici, privrednici, svećenici), dok su umjetnici u manjini a njihovi interesi u drugome planu. Program njegova rada gotovo četiri desetljeća usmjerava I. Kršnjavi, u početku poglavito prema narodnome i umj. obrtu (DU 1880. osniva Muzej za umjetnost i obrt, 1882. Obrtnu školu; 1886–88. izdaje »Glasnik društva za umjetnost i umjetni obrt«). Poč. 90-ih počinje novo razdoblje u radu društva; Kršnjavi okuplja u Zagrebu i istaknute umjetnike i nadarene početnike radi uređenja palače vladina Odjela za bogoštovlje i nastavu u Opatičkoj ul. 10 (1892–96). Zagreb postaje središtem hrv. likovne umjetnosti a V. Bukovac glavnim pokretačem novih lik. shvaćanja. God. 1897. Bukovac i oko njega okupljeni umjetnici (A. O. Aleksander, R. Auer, Ivan Bauer, M. Cl. Crnčić, B. Čikoš-Sesija, R. Frangeš-Mihanović, O. Iveković, F. Kovačević, C. Medović, I. Tišov, R. Valdec) istupaju iz DU, istodobno kada i bečki umjetnici iz svojega matičnoga društva i, radi promicanja isključivo umj. ciljeva, osnivaju novo društvo pod nazivom *Društvo hrvatskih umjetnika* (DHU). Društvo je sa svojom izložbom Hrvatski salon (1898) prvo čisto umjetničko okupljanje u nas i početak hrvatske lik. moderne. Društvo je okupljalo i mlade književnike s kojima je izdavalo časopis »Život« (1900–01); prestalo je djelovati 1903. Njegovi su se članovi vratili u DU, kojemu su otada lik. umjetnici jezgra a zaštita njihovih interesa gl. cilj. DU 1905. pokreće osnivanje Moderne galerije, potom 1934. gradnju Doma likovnih umjetnosti, u kojemu 1938. priređuje izložbu Pola vijeka hrvatske umjetnosti a 1940. Prvu godišnju izložbu hrvatskih umjetnika.

Arhitekti su bili učlanjeni u staleško društvo s inženjerima od 1878, kada je ono ustrojeno u Zagrebu pod nazivom *Klub inženjera i arhitekata*. God. 1884. društvo mijenja naziv u *Društvo inženjera i arhitekata*, 1906. u *Hrvatsko društvo inženjera i arhitekata*; izdavalo je glasilo »Viesti Kluba inženjera i arhitekata« (1880–1914). God. 1906. V. Kovačić osniva *Klub hrvatskih arhitekata*, koji od 1910. djeluje unutar *Hrvatskoga društva inženjera i arhitekata*. God. 1951. arhitekti se odvajaju i osnivaju *Društvo arhitekata Hrvatske* (DAH).

Poč. XX. st. pojavljuju se umj. udruge i izvan Zagreba. U Splitu je 1900. osn. *Književno-umjetnički klub* čiji je zadatak poticanje umj. zbivanja; 1903. priredio je samostalnu izložbu E. Vidovića. Krajem 1904. u Sofiji je osnovano društvo → »Lada« kao Savez južnoslavenskih umjetnika. God. 1905. »Lada« je u Zagrebu podijeljena na četiri odsjeka (bugarski, hrvatski, slovenski, srpski) od kojih svaki razvija svoja posebna nac. obilježja, dok u inozemstvu djeluju kao cjelina. Vodeću ulogu u hrv. odsjeku imaju umjetnici srednje generacije, bivši secesionisti, a sada članovi Hrvatskoga društva umjetnosti (HDU).

Zamisli južnoslavenska zastupalo je i društvo hrv. umjetnika → »Medulić«, ustrojeno 1908. u Splitu na Prvoj dalmatinskoj izložbi. Unutar »Medulića« skupina umjetnika traži nac. likovni izraz na temelju epske nar. pjesme nacionalnoga mita. Društvo okuplja izrazito nadarene mlade umjetnike a predvodi ih I. Meštrović (T. Krizman, M. Rački, E. Vidović, L. Kljaković, Lj. Babić i dr.). »Medulić« je jedina umj. udruga osn. izvan Zagreba koja je snažno utjecala na razvoj hrv. umjetnosti. Svojom izložbom u Zagrebu 1910. pokrenula je zamrlj. lik. život; posljednju izložbu priredila je 1919. u Splitu.

U Osijeku je djelovao *Klub hrvatskih književnika i umjetnika* s likovnom sekcijom (1909–29), zaslužan za razvoj osječke lik. umjetnosti te *Društvo za unapređenje umjetnosti* s likovnom sekcijom, ustrojeno 1920. Iste je godine osnovana strukovna organizacija *Udruženje likovnih umjetnika Osijek* koje nije razvilo svoje djelovanje.

U Zagrebu su 1916. bivši članovi »Medulića« pod vodstvom T. Krizmana osnovali *Hrvatski proljetni salon* (od 1919. → *Proljetni salon*),